

НОРМАТИВНО – ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІЙСЬКОВОГО ЗБОРУ

За стародавніх часів формування будь-якої держави та її економічних процесів здійснювалось за рахунок податків та зборів, адже вони були головним важелем регулювання соціально-економічного розвитку країни. Стародавні держави жили за рахунок війн з сусідами, саме таким чином вони могли розширити свої кордони, поповнити скарбницю та збільшити людські ресурси країни. Тому не дивно, що для утримання війська наймогутніші держави впроваджували постійні збори данини.

З розвитком цивілізації, держави навчилися захищати свої території від ворожих нападів сусідів. Вони почали створювати постійні армії, утримання яких потребувало постійного фінансування. Таким чином, однією з передумов виникнення податків стали військові витрати.

Якщо говорити саме про «військовий податок», то вперше він був запроваджений в Великобританії, прем'єр міністром Вільямом Піттом-молодшим в 1798 році. Головною причиною введення такого податку була необхідність в закупівлі зброї для стримання Французької революції. Ставка даного податку становила від 0,83% до 10% та стягувалась з доходів громадян. Доходи, які були менше прожиткового мінімуму не оподатковувались.

Схожа ситуація відбувалась і в США понад 150 років тому. Уряд запровадив податок на доходи в розмірі від 3% до 5% задля покращення видатків на громадянську війну. Малі доходи також не оподатковувались.

В Україні сплату військового збору було введено з 3 серпня 2014 року Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України (щодо удосконалення окремих положень)» від 31.07.2014 № 1621-VII. Ставка становить 1,5%. Спочатку він був введений лише до 1 січня 2015 року, але з метою збільшення надходжень до державного бюджету сплату військового збору продовжили до ухвалення Верховною Радою України рішення щодо завершення реформи Збройних Сил України.

У 2014 році об'єктом оподаткування були виплати у вигляді заробітної плати, виплати за цивільно-правовими договорами, виграші в лотерею, дарунки та спадщина. Відтепер об'єкт оподаткування військовим збором відповідає об'єкту оподаткування податком на доходи фізичних осіб, відповідно до ст. 163 Податкового кодексу України.

Одним з нововведень цього року було включення до об'єкта оподаткування пенсій, якщо їх сума перевищує три розміри мінімальної заробітної плати (у розрахунку на місяць), встановленої на 1 січня звітного податкового року ($1218 * 3 = 3654$ грн.) – у частині такого перевищення (пп. 164.2.19 п 164.2 ст. 164 ПКУ).

Також якщо стипендія більша за 1710 грн., то із суми перевищення утримують військовий збір за ставкою 1,5%. Це пояснюється тим, що з 01.01.15р. військовим збором обкладаються усі доходи, які обкладають податком на доходи (пп. 1.2 п. 161 підрозділу 10 р. ХХ ПКУ). А як відомо, бюджетна стипендія у тій частині, що перевищує величину із пп. 164.4.1 ПКУ (в 2015 році – 1710 грн.), підлягає оподаткуванню податком на доходи на підставі пп. 165.1.26 ПКУ.

В поточному податковому році новацій в порядку сплати збору не ввели. Тобто військовий збір із зарплатного доходу сплачує роботодавець, а з інших доходів, джерела походження яких в Україні, – податковий агент. У свою чергу, з іноземних доходів і доходу, отриманого не від податкового агента, платники податку сплачують військовий збір самостійно за підсумками декларування.

Також, на початку 2015 року податкові агенти отримали оновлений Податковий розрахунок за формою 1ДФ, у якому буде відображатись інформація про військовий збір, при чому звітуватись за нею потрібно уже за підсумками I кварталу поточного року.

Відповідно до виконання плану Державної фіскальної служби від 15 січня 2015 року, обсяг надходжень від військового збору до державного бюджету за 2014 рік склав 2,5 млрд. грн. Вказана інформація підтверджується звітами Державної казначейської служби. Такий рівень надходжень досягнуто в тому числі і за рахунок заходів контролю, щодо виявлення платників податків, що здійснюють виплату заробітної плати в «конвертах», упередження та руйнування схем ухилення від оподаткування платниками, у тому числі ліквідації джерел походження «тіньових» коштів для виплати заробітної плати та інших доходів громадянам без сплати податку на доходи фізичних осіб, військового збору та єдиного внеску.

Протягом звітнього 2014 року здійснювались контрольні-перевірочні заходи щодо питань, пов'язаних з правильністю утримання та перерахування до бюджету військового збору при виплаті заробітної плати та інших доходів.

Наразі це є одна з важливих проблем, які потребують вирішення, адже ухилення від оподаткування свідчить про зменшення надходжень до бюджету, що в свою чергу має негативні наслідки, які призводять до дефіциту державного бюджету.

З боку державних органів влади, контроль сплати податків проводиться оперативно, проте такі структури мають звітувати про використані кошти державного бюджету в частині надходжень та витрачань військового збору. Окрема інформація присутня на сайтах Державного казначейства України, Державної фіскальної служби, Міністерства оборони України, але переходити з сайту до сайту, щоб проаналізувати дані та зробити відповідні висновки незручно. У зв'язку з цим, нами запропоновано створити форму зведеної звітності, яка включатиме інформацію про надходження та використання військового збору за звітний період (квартал).

Дана тема є актуальною, адже нарахування та сплату військового збору продовжено в поточному році до невизначеного Верховною Радою України строку, а отже в майбутньому існує ймовірність змін в законодавстві. Крім того, не знання закону не звільняє нікого від відповідальності.